BIODIVERSITEIT STRESSTEST

Landgebonden

BLOEMENWEIDE IN ZONNEWEIDE AANLEGGEN

In Nederland komen steeds meer zonneweides. Deze weides zijn helaas vaak niet veel beter voor de biodiversiteit dan wanneer er intensieve landbouw op had plaatsgevonden. Verder verwarmen ze de omgeving en vergroten ze daarmee hittestress. Door bloemen tussen de zonnepanelen een kans te geven kan de biodiversiteit verhoogt worden en de hittestress iets verlaagd worden. Tevens zullen mensen de zonneweides een stuk aantrekkelijker vinden ogen. Zonneweides zullen in open gebieden geplaatst worden, dus eerder aan de randen van steden met eromheen open velden.

[Zie ook rapport WUR LINK-1 en NL-Greenlabel LINK-2 en TNO LINK-3 en Zon in Landschap LINK-4 en Zonneparken & Wilde bijen LINK-5 en Wageningen Solar Research LINK-6]

BELEIDSVELDEN

Duurzaamheid | Biodiversiteit | Wonen en bouwen | Ruimtelijke ordening | Energietransitie | Landbouw en Natuur

AANDACHTSPUNTEN

Een groene leefomgeving kan dienen als ontspanning of speelomgeving, daarnaast kan het dienen als gespreksonderwerp en biedt het kansen tot sociaal contact [4]. Een bloemenweide in een zonneweide dient tevens als een boost voor de biodiversiteit. Het beheer wat gekozen wordt om de bloemen mee te beheren moet passen bij de soorten die gekozen worden. De soorten moeten passen bij de bodem en waterhuishouding van de locatie. Het mooiste zou zijn wanneer de gekozen soorten passen bij de soorten uit de omgeving. Dus bij de aanwezigheid van het donker pimpernelblauwtje de grote pimpernel en bij de aanwezigheid van de kleine vuurvlinder schapenzuring. Voor mensen is het het aantrekkelijkste wanneer het hele jaar door bloemen zichtbaar zijn. Zonneweides creëren navigatie mogelijkheden voor gidssoorten. Met een waardering van 1 ster (laag) tot 5 sterren (hoog) kunt u zien welke van de onderstaande aandachtspunten het meeste bijdragen [1].

Aandachtspunten voor het aanleggen van een bloemenweide in een zonneweide	Bijdrage
De locatie ligt binnen 1km van een groenblauwe ruimte.	★☆☆☆☆
De locatie ligt binnen 30m van een groenblauwe ruimte.	★★★☆☆
Zonneweide zonder natuurwaarde wordt omgevormd tot bloemenweide met de zonnepanelen	★★★☆☆
De planten passen bij de omgeving	★★★☆☆
Er wordt gefaseerd beheer. Het beheer past bij de gekozen soorten.	★★★☆☆
Er is permanent oppervlaktewater in of in de buurt van de zonneweide aanwezig.	★★★☆☆
Er wordt geen vergif en kunstmest gebruikt.	★★★★☆

KANSEN VOOR BIODIVERSITEIT

Bij het aanleggen van een bloemenweide in een zonneweide kunnen er één of meerdere natuurtypen gerealiseerd worden. Sommige kunnen naast de zonneweide gerealiseerd worden. Elk element biedt veel kansen voor het verhogen van de biodiversiteit in en rondom een zonneweide. Elementen die zeer geschikt zijn Groenvoorziening gras, Groenvoorziening planten en Ruigteveld [3].Deze elementen dienen voornamelijk als voedselvoorziening, schuilplaatsen of navigatie-elementen. Bij het juist inrichten en beheren van deze elementen kunt u als eindstreven het veelvoudig voorkomen of zelfs vestigen van de bijbehorende gidssoorten verwachten, zie tabel 1.

Tabel 1: Natuurtypen met hun geassocieerde gidssoorten die gerealiseerd kunnen worden bij het aanleggen van een bloemenweide in een zonneweide.

Natuurtypen	Gidssoorten	Schaal (ha)	Tijd van uitvoer	Tijdsperiode tot effect op biodiversiteit	Onderhoud	Kosten/ha/jaar
Groenvoorziening gras [3]	Gewone dwergvleermuis, Icarusblauwtje	≥ 0,1 – 1 ≤	Matig	Matig	Weinig beheer	Tot € 211,42
N12.06: Ruigteveld [3]	Gewone dwergvleermuis	≥ 0,1 – 1 ≤	Zeer kort	Kort	Matig beheer	Tot € 117,36
L01.06 Struweelhaag [4]	Gewone dwergvleermuis	n.v.t.	Kort	Kort	Matig beheer	€ 352,41
Groenvoorziening planten [5]	Gewone dwergvleermuis, Icarusblauwtje	≥ 0,1	Zeer kort	Zeer kort tot Kort	Weinig beheer	N.t.b.
Struiken [6]	Gewone dwergvleermuis	≥ 0,1	Zeer kort	Kort	Matig beheer	Tot €107,-

MEERWAARDE

Financieel	Sociaal	Fysiek
• Verhoging van omliggende grond- en huizenprijzen • Gezondheidskosten besparen. • Duurzame energiewinning	• Verbetering woon- en leefomgeving ○ Bijdragen aan mentale gezondheid	• Verhoging waterbergend vermogen • Verbetering luchtkwaliteit • Biedt verkoeling • Biedt kansen voor biodiversiteit

VOORBEELD

Zonnepanelen in een bloemenborder.

In een bloemenborder kan ook ruimte zijn om zonnepanelen. De sierplanten verzachten de aanblik van de zonnepaneel, waardoor het beeld aantrekkelijker wordt. Tevens is er voeding en schuilgelegenheid voor dieren.

Een bloemenweide in een zonneweide

Een zonneweide met wilde bloemen ertussen is een stuk aantrekkelijker voor zowel de mens als de natuur. Er kan gekozen worden voor eenjarige bloemenmengsels, zoals hier rechts te zien, maar er kan ook voor meerjarige mengsels gekozen worden. Sommige van deze weides worden af en toe begraasd door schapen.

STAPPENPLAN

1: Kijk welke bestaande en nieuwe zonneweides zich lenen voor een combinatie met bloemenweide.

2: Ga in gesprek met de initiatiefnemers of eigenaren van de zonneweide. Inventariseer hun wensen en eisen met betrekking op een combinatie met bloemenweide te realiseren. Baken af wat mogelijk is met de beschikbare ruimte en communiceer dit met de betrokkenen.

3: Afhankelijk van de wensen en eisen kan de bloemenweide in de zonneweide ook anders worden ingericht. Eventueel kunnen de initiatiefnemers of eigenaren zelf een plan komen. Bij voorkeur wordt dit begeleidt door de gemeente en een groen expert. Voordat het ontwerp gemaakt kan worden moeten de doelstellingen en de beheermogelijkheden duidelijk zijn. Probeer hier als gemeente te sturen naar het gebruik van minstens één van de genoemde (landschaps)elementen om de verhoging van biodiversiteit te waarborgen. Vanuit hier is het realiseren van de bloemenweide in de zonneweide maatwerk.

Habitat	Beheermaatregelen
8012: Groenvoorziening gras	Gefaseerd maaien. Maai niet heel het grasland tegelijk maar laat delen overstaan voor de aanwezig fauna.
	Delen van grasland niet maaien. Dit biedt structuur aan het grasland en ruigere gedeeltes trekken meer fauna aan.
	Voorkom overwoekering door struiken en bomen.
3191: Struiken	Laat bij het maaien eventueel lage ruigtes (plantenbegroeiing) rondom de struik staan. Door de ruigtes zijn de struiken een betere schuilplaats voor fauna en in de ruigtes kan ook eten gezocht worden.
	Beperk de hoogtegroei van de struiken zodat zij aan de onderkant compact groeien en extra beschutting geven. Er kan gedacht worden om gefaseerd in drie tot vijf jaar steeds een gedeelte tot de grond af te zetten. Dit zorgt ook voor een mooie leeftijdsopbouw, die voor sommige soorten van belang is. Bij fruit- en notenstruiken moet het geadviseerde beheer van de betreffende soort aangehouden worden!
L01.06 Struweelhaag	Voer weinig beheer uit in de eerste vijf jaar na aanplant. Dit levert sneller een dichte begroeiing. Bij fruit- en notenstruiken moet het geadviseerde beheer van de betreffende soort aangehouden worden!
	Laat de bomen de hoogte in groeien. De struiken en bomen aan de kanten mogen wel gesnoeid worden. Bij fruit- en notenstruiken moet het geadviseerde beheer van de betreffende soort aangehouden worden!
	Houd het een lijnvormig element, anders vervalt de functie als navigatie-element voor onder andere de gewone dwergvleermuis.
N12.06: Ruigteveld	Gedeeltes van de ruigtes kunnen eens per drie jaar gemaaid worden. Een ruigte wordt niet meer dan één keer per jaar gemaaid. Werk verder zoals bij groenvoorziening gras.
3186: Groenvoorziening planten	Gebruik geen zware maaimachines.
	Voer als mogelijk onderhoud gefaseerd uit.
	Gebruik Insectenvriendelijke planten, zoals nectar- en waardplanten.
	Geef de planten in extreem droge jaren water om sterfte te voorkomen.
	Gebruik geen vergif of kunstmest.
	Plant groenten bij voorkeur in rijen en niet in vlakken aan.
	Pas wisselteelt toe.

BRONNEN

[1]: https://gemeente-en-stadsmonitor.vlaanderen.be/groen-in-de-buurt

[2]: https://www.atlasleefomgeving.nl/meer-weten/natuur/groene-leefomgeving

[3]: https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/index-natuur-en-landschap/

[4]: https://denhaag.raadsinformatie.nl/document/6041700/1/RIS298636_Bijlage_170929Scheveningen_Wijkvisie_LR

Zie ook rapport WUR LINK-1

NL-Greenlabel LINK-2

TNO LINK-3

Zon in Landschap LINK-4

Zonneparken & Wilde bijen LINK-5

Wageningen Solar Research LINK-6